

Akadályok és építkezések Székelyhodoson

A bürokrácia fogságában

A jobbágytelki Petres Kálmán általános iskola

Fotó: Nagy Tibor

Székelyhodoson jártunk a legutóbb, ahol szomorúan tapasztaltuk a hazai, átkos bürokrácia útvesztőjében bolyongó polgármesterek és hivatalok helyzetét, az állapotot, amikor van akarat, akad pénz is, de egy-egy váratlan esemény, hónapokig húzódó engedélyeztetési procedúra akár évekre is visszavetheti egy olyan, létfontosságú épület átadását, mint mondjuk egy iskola. Barabás Ottó polgármesterrel beszélgettünk.

Kaáli Nagy Botond

Összeomló épületek és folyamatos engedélyeztetés

– Amikor már lehetett uniós forrásokra pályázni, Jobbágytelken szertettünk volna egy új kultúrotthont építeni, ezért 2013-ban, a mostani kultúrházzal szemben vásároltunk egy területet, elkészítettük a tervet, de semmiféle uniós vagy kormányprojekt nem támogatta az építést, mert csak 14 és fél ár hely állt rendelkezésre, és az Országos Beruházási Társaság programjához minimum 60 ár terület kellett. Emiatt az utolsó pillanatban két kultúrotthon uniós finanszírozású felújítására tettünk le kérelmet. Nyertünk a pályázattal, 2018-ban írtuk alá Gyulafehérváron

(Folytatás a 6. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Lopják az áramot és a földgázt

Idén tíz hónap alatt 900 esetben derült ki, hogy a fogyasztók illegálisan használják, azaz lopják a villanyáramot és a földgázt a Delgaz Grid hálózatából.

2.

Új Küküllő-híd Vámosgálfalván

A december 16-án megnyitott hídon még akadnak befejezésre váró kisebb munkálatok, így a híd négy lábáztárhoz sziklaköveket kell elhelyezni, amelyek védőfunkciót látnak majd el.

4.

Könyvbemutató

December 18-án, szombaton délután a Deus Providebit Házban nagyszámú érdeklődő előtt Marosvásárhelyen is bemutatták munkatársunk, Bodolai Gyöngyi A pécsi orvoskar oktatói Marosvásárhelyen című interjúkötetét.

5.

OPTICA OPTOFARM

AZ ÖRÖMTELI EGYÜTT TÖLTÖTT PILLANATOKAT NEM ELÉG MEGÉLNI, HANEM ÉRDEMES ŐKET TISZTÁN IS LÁTNI! MINDEN KEDVES OLVASÓNAK ISTENTŐL MEGÁLDOTT ÜNNEPET KÍVÁN AZ OPTICA OPTOFARM!

www.optofarm.ro

Aktuális

Románia és a karácsony öröme

Mózes Edith

Romániában egyesek dűskálnak minden földi jóban, velük szemben családok ezrei nem azt tervezik, mit sütnék, főznek, milyen ajándékot vásárolnak és hogyan díszítik fel a karácsonyfát. Ezen családok számára mindezek elérhetetlen vágyak.

A World Vision Románia gyermekjogvédő civil szervezet a minap tette közzé Karácsony a romániai falvakban élő gyerekek számára című kutatását. A felmérésből kiderült: a szülőknek közel a fele legszívesebben elfelejtené az ünnepet az anyagi nehézségek miatt, hiszen számukra nemcsak az ajándék, de még az étel megvásárlása is gondot jelent.

A megkérdezett szülők 16%-ának kevesebb mint 10 lej állt rendelkezésére ajándékvásárlásra, 30 százalékuknak 10 és 50 lej közötti összeg, 22 százalékuknak 50 és 100 lej közötti, és mindössze hat százalék vásárolhatott ajándékot 100 lej felett.

A szülők 70 százaléka valamilyen alapszükségletet fedező ajándékot választ, élelmiszert, ruhaneműt, tanfelszerelést, 28 százalékuk olyat, ami örömforrás a gyerek számára – játék, édesség stb.

A megkérdezett családok 28 százalékának tavaly sem volt karácsonyfája, 52%-nak szegényesen díszített fenyőfára telt, és mindössze 20 százalék rendelkezett olyannal, amelyet szeretett volna.

(Folytatás a 3. oldalon)

Megnyitották a közúti forgalom előtt Új Küküllő-híd Vámosgálfalván

Advent harmadik hetében nyitották meg a közúti forgalom számára a 142-es megyei úton a Kis-Küküllőn átívelő új hidat. Vámosgálfalva község polgármestere november első napjaiban reményét fejezte ki, hogy a munkálatokat nem gátolja az időjárás, és a téli ünnepekre átadhatják a járműforgalomnak. Az ígéret teljesült, és a felelősségteljes munka eredményeként már az új hídon lehet közlekedni.

Szer Pálosy Piroska

„Nagy elégtétel, hogy át lehetett adni a közúti forgalom számára az

új vasbeton hidat. Nem lett volna nyugodt számomra a karácsonyi ünnep és a szilveszter, ha nem készült volna el annyira, hogy a járművek akadálymentesen közlekedhessenek rajta. Ezáltal megszűnt a felállított jelzőlámpák miatti torlódás, az ideiglenes hídra való terelés, és a kellő szélességű hídon folyamatossá vált az áthaladás. Ez mind a helyi közösség, mind az átutazók számára biztonságos közlekedést tesz lehetővé” – mondta Balog Elemér polgármester.

A munkálatokat fizikai jelenléttel is naponta támogató előjáró hangsúlyozta, hogy egyelőre csak az első réteg aszfaltburkolatot terítették le, a koptatóréteg tavasszal kerül

majd fel. A december 16-án megnyitott hídon még akadnak befejezésre váró kisebb munkálatok, így a híd négy lábához sziklaköveket kell elhelyezni, amelyek védőfunkciót látnak majd el. A gyalogosok számára kialakított járda csak egyik felén használható biztonságosan, ahol a védőkorlát teljes hosszában elkészült, de rövidesen a félig kész korlátot is befejezik.

Idén, augusztus 16-án kezdték meg a Kis-Küküllőn átívelő régi fém szerkezetű híd elbontását Vámosgálfalván. A Maros Megyei Tanács által finanszírozott megyei útfelújítási projekt része volt az új közúti híd megépítése is a közsg-

központban. Az építés idejére a közúti forgalmat egyirányúsított, aszfaltozott mellékutcákba terelték, villanyrendőr irányította az ideiglenes hídon átkelő járműveket. A 151B és 142 jelzésű megyei utak korszerűsítése keretében végzett rehabilitációs munkák során Vámosgálfalván, a 142-es megyei úton az uniós projektbe foglalt új betonhidnak az építése hozzávetőleg 1,348 millió lejbe került hÉa (TVA) nélkül. Szeptember 21-én kezdték el a vasbeton híd tartópilléreinek a megöntését, november 3-án délelőtt rájuk helyezték a betongerendákat. November 19-én pedig megöntötték az első aszfaltréteget (mellékelt fotón). 2021-ben Vámosgálfalván a községközpont

történetének harmadik hidját építették a Kis-Küküllő fölé. Az egykori földesurak által építtetett fahidat váltotta fel az 1931-ben épített fémhíd, amelyet idén augusztus második hetében bontottak el. Kilenc évtizedig szolgált az egykori közúti híd, a megnövekedett forgalom és az idő vasfoga azonban kimondta az ítéletet, és a megyei tanács pályázata révén biztonságos híd építésére nyílt lehetőség.

A község előjárója figyelemmel követte a munkafolyamatokat, és többek között a Dimex útépitő cég munkálatvezetőinek és alkalmazottainak a szakértelmét, megbízhatóságát hangsúlyozta, illetve azokét az alvállalkozókét, akikkel közösen vállalták fel az új híd építését.

A hidépítésekre szakosodott Szatmár megyei alvállalkozás építészvezetője szerint üres ígérek helyett tettekkel lehet bizonyítani a szakmai hozzáértést, megbízhatóságot, mint kifejtette, az a legjobb ajánlólevelük.

Fotó: Balog Elemér

Folytatódik az adományozás

A szeretet útján járva

A gyerekek kezébe édességet, az asztalra ennivalót, az arcokra mosolyt – ezzel a céllal dolgoztak karácsony küszöbén és idején Nyárádszeredában is, hogy minél több rászoruló érezhesse: nincs egyedül.

Gligor Róbert László

„Karácsony üzenetét nemcsak szavakkal és gondolatokkal, hanem tettekkel is bizonyítjuk, mert az élet legfontosabb értéke a szeretet, amit másoknak adunk és kapunk. A karácsony titka az, hogy megmutassa a szeretet útját” – hangzott el vasár-

nap a nyárádszeredai főtéri református templomban, ahol az ünnepi istentisztelet keretében a helyi Bocskai István Dalkar adott elő karácsonyi dalokat. Ez a gondolat illik a gyülekezet gondnokának tettehez, akinek az istentisztelet után az első útja nem az ünnepi ebédhez, hanem az elesettekhez vezetett. Berekeresztúron egy huszonéves anya négy gyermeket nevel egyedül, és tűzifára sem futja nekik – értesült ifj. Fábíán Ferenc néhány napja a Dévai Szent Ferenc Alapítvány egyik nyárádmonti otthonának vezetőjétől. Haladéktalanul meg szeretne volna ismerni a családot, látni akarta a helyzetüket, ezért karácsony másnapján élelemmel, a gyerekek számára pedig a gyülekezet által küldött édesség és csomagok a érkezett a bekecsalji településre. Autója rakterében tűzifát vitt, hogy ne fázzon a család ezekben a napokban.

Egy patak melletti szerény portához érkezett, ahol vakolatlan téglafalak, foghíjas kerítés és tornác mutatta, hogy elkel a segítség. A feltűnően fiatal édesanya, Anna a szomszédos Májból származik, de az alapítvány szovátai otthonában nőtt fel, onnan kikerülve pedig hamar férjhez ment, ám a külföldi munkára távozó párja elhagyta őt, a négy gyerek nevelésének minden terhe rászakadt. Alkalmi munkája mellett a „gyermekpénz” jelenti az egyetlen bevételi for-

rását, s amikor ő dolgozik, a legnagyobb gyerek vigyáz a kisebb testvéreire – mutat végig rajtuk. Büszke a gyerekeire, mert szorgosak, segítőkészek, a tanulással sincs gond, de egyedül nehéz megfelelő körülményeket teremnie számukra. A ház az ő tulajdona, férje távozása után többet tudott elérni, mint azelőtt: kicserélte a nyílászárókat, szeretne fürdőszobát készíteni, továbbá egy üresen álló szobát lakhatóvá tenni a gyerekek számára – sorolja. A gondok, teendők és szükségletek számbavétele után Fábíán Ferenc azzal az ígérettel távozott, hogy tavasszal építőanyaggal és segítő kezekkel tér vissza, addig is számíthat rájuk a család, ha élelmiszerre van szüksége.

Tűz helyett szükségletet „oltanak”

Több éve szervez gyűjtést a rászorulóknak számára az adventi időszakban a nyárádszeredai önkéntes tűzoltó-egyesület: ilyenkor adománydobozokat és -kosarakat helyeznek ki Szereda és a hozzá tartozó falvak üzleteiben, amelyekben tartós élelmiszert, édességet, pénzt lehet elhelyezni. Az adományokat karácsony előtt juttatják el a települések rászoruló családjaihoz.

Talán az eddigieknél magasabbra helyezték az elvárások „lécét” – vallotta be Kacsó István tűzoltóparancsnok, de a kezdeti nehézkesebb indulást követően „valami csoda folytán” megteltek a kosarak, ládák, és pénzádományok is érkeztek, így vásárolhattak olyan termékeket, amelyekből kevesebb volt, és idén is 100 családhoz juttattak tartós élelmiszert tartalmazó ládákat, 120 gyereknek pedig édességsomagot. Mindehhez a helyi Genesis pékség kalácsot, a Gabriella tejfeldolgozó

Berekeresztúron egy négygyermekes család élelmiszert, édességet, tűzifát kapott
Fotó: Gligor Róbert László

sajtót tett, míg Nyárádszentlászlórol több zsák almát kaptak, ezt három szeredai, családi típusú gyermekotthon és az idősothon között osztották szét – részletezte lapunknak a parancsnok. A munkából a felnőtt és ifjú tűzoltók egyaránt kivették a részüket, de Kacsó István hangsúlyozta: a gyűjtés sikere nem az egyesület érdeme, hiszen a tűzoltók csak megszervezték és lebonyolították a kezdeményezést, a többi a helyi lakosság és vállalkozók hozzáállását dicséri. Az előző évekhez képest több személyhez és családhoz tudtak elmenteni gazdagabb csomagokkal. Míg általában hívásra mennek a bajba jutottakhoz tüzet oltani, javakat menteni, a nyárádszeredai tűzoltók boldogok, hogy ezúttal hívás nélkül szállhattak ki egy kis segítséget nyújtani.

Édességszító önkormányzatok

Míg néhány nyárádmonti önkormányzat a Mikulást segítette abban, hogy eljusson a gyerekekhez, a többség az év végi ajándékozás mellett döntött. Székelyhodoson

ajándécsomagokat osztottak a 70. életévét betöltött 212 személynek, az iskola révén 110 gyerek is kapott ajándékot. Csíkfalva községben a 80. évüket betöltötték (80 személy) kaptak egyenként 20 lej értékű ajándékot, míg Nyárádgálfalva községben 13 ezer lejt (ebből 3 ezer a Surtec áruház hozzájárulása) szántak 226 gyerek és 95 idős (75. évét betöltött) megajándékozására. Székelybere községben 101 idős (75. éven felüli) és 170 gyerek kapott 20 lejes ajándécsomagot, Nyárádmagyaróson 220 gyerek és 160 idős (75. évnél idősebb) megajándékozására 15 ezer lejt fordítottak, Koronka községben 450 gyerek ajándékára 16 ezer lejt költött az önkormányzat, Ákosfalva község falvaiban a Surtec áruháznak köszönhetően 503 gyerek kapott ajándécsomagot karácsony előtt. A legbőkezűbb a backamadarasi önkormányzat volt, amely 12 ezer lejt szánt 200 gyerek megajándékozására, de Nyárádkarácson és Dózsa György községben is volt ajándékozás a gyerekeknek az iskolák költségvetéséből.

Nyárádszeredában és falvaiban a tűzoltók osztottak élelmiszert és édességet a rászoruló családoknak, gyerekeknek
Fotó: NYÖTE

Könyvbemutató

A megyeszékhely közönsége előtt A pécsi orvoskar oktatói Marosvásárhelyen kötet

December 18-án, szombaton délután a Deus Providebit Házban nagyszámú érdeklődő előtt Marosvásárhelyen is bemutatott munkatársunk, Bodalai Gyöngyi *A pécsi orvoskar oktatói Marosvásárhelyen című interjúkötetét*. A szerzővel munkatársa, Vajda György beszélgetett. A kötet megjelenését szorgalmazó dr. Ádám Valérián, a Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesület (RMOGYKE) elnöke a pécsi oktatókat megszólító vendéglőadói programról számolt be. Felszólalt Boér Károly, a Marosvásárhelyi Rádió munkatársa, aki az oktatókkal rádióinterjút készített.

Dr. Ádám Valérián bevezetőként elmondta, hogy miként jött létre az együttműködés az RMOGYKE és a Pécsi Egyetem Általános Orvostudományi Karának professzorai között, akik közül 80-an jöttek el vendéglőadóként Marosvásárhelyre. Ekkor készült a kötetben megjelent interjúk nagy része. A könyvvel az egyesület a vendéglőadók iránti hála mellett az anyaországi professzorok és a marosvásárhelyi egyetem magyar karán tanuló diákok közötti kapcsolatot szeretné erősíteni. Továbbá azt is, hogy a beszélgetésekben elhangzott kutatási területek, eredmények ébreszték rá a diákokat, hogy valóban érdemes Marosvásárhelyen magyar karra járni, itt tanulni, elmélyíteni a tudást, és kihasználni a pécsi vendégek kínálta lehetőséget a továbbképzésre. Nem utolsósorban azok-

Fotó: Nagy Tibor

nak is ajánlotta a kötetet az egyesület elnöke, akik lemaradtak az értékes és érdekes előadásokról, és így utólag szeretnék bepótolni a hiányt. Ezenkívül a könyv hozzájárul a tudományos információk széles körű népszerűsítéséhez, hiszen a szerző, aki a Népújság egészségügyi szakírója, az alapvető ismeretek birtokában kellő alázattal és fáradtságos utómunkával készítette el és szerkesztette meg az interjúkat.

Mielőtt a szerző is megszólalt volna, Boér Károly, a Marosvásár-

helyi Rádió munkatársa elmondta, hogy számára is élmény volt a nagynevelű professzorokkal beszélgetni, akik munkájuk eredménye mellett felfedték életük eseményeit is.

Hogy mennyire volt nehéz a kötetet megírni, erre is válaszolt Bodalai Gyöngyi a kollégájával, Vajda Györggyel folytatott beszélgetésben. A válaszokból a jelenlevők megtudhatták, hogy a szerző orvosnak készült, aztán a sors úgy hozta, hogy magyar-francia szakos tanár lett, majd fiatal pedagógusként vi-

déki iskolákban tanított egy olyan időszakra, amikor az ingázás nem volt leányálom. Egy sajnálatos konfliktusnak köszönhetően hagyta ott a tanügyet, és még a rendszerváltás előtt került a Vörös Zászlóhoz, ahol korrektorként dolgozott. Innen már csak egy lépés volt az újságírás, hiszen az irodalom, a versírás iránt is fogékony maradt. Továbbra is érdekelte az orvostudomány, a szociális kérdések, és mindez igazi riporter vénával ötvözőve az idők során számos ri-

portja, interjúja jelent meg. A Népújság Harmónia című mellékletében kezdetben a marosvásárhelyi egyetem professzorait, városunk neves orvosait szólaltatta meg saját szakterületükről. Ezeket a beszélgetéseket is egy könyvbe gyűjtötte (*Hány ember ön, professzor úr?*, Studium Kiadó, 2013). Így szinte természetes volt, hogy őt kérték fel a pécsi orvoskar oktatóival az interjú elkészítésére. Ami, bármennyire is megtiszteltetésnek tűnik egy szakújságíró számára, kemény munkával járt. Ebbe is betekintést nyújtott a szerző a beszélgetés során. Elmondta, hogy sokszor a két órát is meghaladó hangfelvételt kellett leírni a magnóról – helyenként alig hallható részeket is –, ezeket gondosan megszerkeszteni, a ritkán használt sajátos szakkifejezések jelentését tisztázni, előzetesen és utólag is dokumentálni. Nem beszélve a könyvszerkesztésről, amely szintén komoly erőfeszítést igényelt.

Hogy mindebben mi a szakmai elégtétel, azt nehezen árulta el Bodalai Gyöngyi, akinek *Táltos erő* címmel riportkötetje is megjelent (Világhírű Kiadó, 2011). Talán magától értetődő, hogy belevágott e vállalkozásba, hiszen van ebben a munkában valami, ami utólag térül meg lelkiükben, és abban, hogy amit rögzíthet az újságíró, az valamikor kordokumentummá válik. Ha a maiak számára is hasznos olvasmány, akkor különösképpen.

A beszélgetést követően a szerző dedikált. A könyvet a Romániai Magyar Orvos- és Gyógyszerészképzésért Egyesület forgalmazza. (erdélyi)

Tajti Erzsébet ruhaipari szakoktató portréja

Hagyományszeretettel felruházva

Tajti Erzsébet három évtizede foglalkozik népviselet-készítéssel. Tudását – az anyaországon kívül – Délvidéken és Kárpátalján osztja meg tanítványival. Munkáját a Hagyományok Háza 2019-ben a kézművesség oktatásáért járó díjjal ismerte el.

„Ruhaipari szakoktató vagyok, és két kollégámmal dolgozunk együtt a Jászágban egy »szellemi műhelyben«, aminek alapja a népviselet és az újragondolt és a rekonstruált viseletek készítése. Elsősorban az alapnépviselethez tartozó – női és férfi – ruhadarabok megismertetése a célunk. Három évtizede egy kidolgozott tematika szerint haladunk, amit szabadon alakítunk az adott hely jellegzetességeihez. Korábban az iskolai oktatás keretében taníthattunk, ennek megszűnése után a felnőttek képzés tanfolyami formájában dolgozunk. Gyakran emlegetem, hogy könnyű dolgunk van, hiszen a középiskolák fegyelmezési gondjaival nem kell megbirkózunk. Igen, azok a felnőttek, akik már rendelkeznek némi alapismerettel, valamint a tudásukat kívánják gyarapítani e tanfolyamokon, komolyan veszik a részvételt.

A Jász Múzeummal közösen egy ruharekonstrukciós projektben vettünk részt. Ennek nyomán elfelejtett, ládába zárt XIX. századi jász viseletek kelnek életre. A jász viselet egyébként hamar polgárosult, követte az akkori divatot, de paraszt-polgári jellege megmaradt. Később úgynevezett „kivetkőzés” tapasztalható, a viselet egy időre eltűnt, s a rendszerváltás után a múzeum és Hortiné dr. Bathó Edit

néprajzkutató céltudatos munkájával kelt életre. A partnerünk számunkra minden régi fotót, rajzot és tudást megadott, s a munkánk ellenőrzésére is gondot fordított. Nemcsak kiállításokon tekinthető meg e darabok, a viseletösszeállításokra is gondoltunk.

A viseletkészítő tanfolyamot a Hagyományok Háza Budapest hirdette meg, a fővárosból s a közeli településekről jelentkeztek rá hallgatók. A 2018-as Csoóri-programban lehetőség adódott viseletek vásárlására, készítésére. Ennek szakmai támogatásában kaptunk szerepet, a lehetőség és a szakmai tudás eredőjéből született a külföldi kezdeményezés. Szintén fontosnak tartom – ha már Kárpát-medencei hálózatban gondolkodunk –, hogy a motivált és ügyes viseletkészítőknél lehetőségük legyen bekapcsolódni a magyarországi szakmai programokba, pályázatokba, amelyek révén szakmai tapasztalataikat is bővíthetik, s tagjai lehetnek egy viseletkészítő családnak. Korábban leginkább Erdélyben fordultam meg. Igazi élményként éltem meg, hogy ott még előbb a kultúra, még hordják a viseleteket, s ragaszkodnak is hozzá, így egy gyimesi, moldvai kutatómunkában kézzelfogható az eredmény. Mikor felvették a délvidéki és kárpátaljai oktatási lehetőségét, nem is nagyon mérlegeltem, igent mondtam.

A tapasztalatok birtokában 2019-ben a Vajdaságban is elindítottunk egy 120 órás kurzust 15-18 fővel.

Fotó: Gorács József

Az érdemi munkát egy felmérés előzte meg, amelybe beletartozott a helyszín és a technikai igények felmérése. A továbbképzést egy szervező segíti, akivel szoros kapcsolatot alakítunk ki: mi a szakmai munkáért vagyunk felelősek, a szervező pedig a tanfolyam indításához szükséges feltételeket biztosítja. Az akadálymentes munkánkban nagy segítségünkre volt a Zentai Városi Múzeum s kiváló munkatársa, Nagy Abonyi Ágnes néprajzkutató. Egy békéscsabai konferencián ismerkedtünk meg, s felfigytem gazdag anyagsismeretére és tudására. A szakember szakterülete egyrészt a viseletek gyűjtése, de a kézműves-technikákkal és öltésekkel is foglalkozik. Az oktatási idő alatt folyamatosan tartottuk egymással a

kapcsolatot. Szembesülünk kellett azzal, hogy a délvidéki varrónők viseletkészítéssel nem foglalkoztak, viszont ismerték a hímzés-díszítőtechnikákat, s a hallgatók ruhaipari képzettsége is kiemelkedő volt. E tudásra nagyon jól tudtunk építeni. A végzős az ott szerzett ismeretek alapján egy múzeumi darabot is be tud mértezni, meg tudja határozni az alapanyagát. Ezt követően mai eszközökkel, régi vagy mai technikával el tudja készíteni az adott darabot. Tudatosítjuk benne, hogy nemcsak az eredeti darabról lehet rekonstruálni, hanem fotókról is, így a »fotóolvasás« is a tananyag része, s a fényképek gyűjtését ösztönözzük is. A fekete-fehér felvételeken ugyan nem látszik a szín, de ha ismerjük az ott élők hagyományait, szokásait, és a muzeológus véleményét is kikérjük, akkor összeáll bennünk a kép. Egyedi megoldásokkal is élünk, például a nyugat-bácskai Kupuszínán él egy hölgy, aki az eredeti viseletet jól ismeri, és hordja is. Az ő érdeklődését is felkeltette a tanfolyam, így vele is dolgozunk. A hallgatókkal – a találkozók végeztével – nem szűnt meg a kapcsolatunk, ezt szolgálta az úgynevezett tehetséggondozás, s jövőre már egy kézművestábor is szerepel terveinkben.

A képzés hamar népszerű lett, a jutányos tandíj, az ismeretszerzés lehetősége mind megannyi vonzerő a jelentkezők számára. A közösség

is nagyon gyorsan kialakult, a foglalkozások után gyakran összejárunk, barátságok szövődnek.

Kárpátalján két évvel ezelőtt kezdődött a szervezés, de a tanfolyam csak idén szeptemberben valósult meg. Itt is a felméréssel kezdődött a munkánk, megismerkedtünk a környék történelmével, épített örökségével, néprajzi jellegzetességeivel és szokásaival. A képzés tematikája megegyezett a délvidékiével, de a helyi igényeket is beépítettük a témakörökbe. Visk egy hamar polgárosodott, de – városi és nemesi közzel – a paraszti hagyományokat őrző koronaváros volt, s ruházódása is e széles palettához idomult. Viskén a hallgatókat először felfedezőútra indítottunk, s segítségével nagyszámú fotógyűjtés kezdődött. A résztvevők kitarató kutatását jellemzi, hogy egy 1890-es fotó is gazdagította a kollektívát. Az is forrásértékű, hogy hol is készültek e felvételek: a beregszászi műhelyek mellett például debreceni fotográfus munkájával is találkozunk. A Visktól teljesen eltérő viseletkultúrát őrző nagydobronyi hagyományokat is megismerhettük, így már két település jellegzetességeivel foglalkozhattunk. Az utóbbinál az írott források, kiállítások, tájházak anyagaira támaszkodtunk.

Oktatóként tudásom legjavát kívántam megosztani a hallgatókkal, de magam is nagyon sokat profitáltam az együttlétekből. Megerősödött bennem: a másik munkájának megbecsülése nyomán alakulhat ki a motiváció, a jó hangulat, s ennek birtokában lehetünk tovább. A folyamatos koncentráció, a fáradság, a határátlépés bizonytalansága sem riaszt már vissza, s jutalmam a hallgatók határtalan lelkesedése” – osztotta meg gondolatait Tajti Erzsébet.

SZÉKELYHODOS

Szerkesztette: Kaáli Nagy Botond

A bürokrácia fogságában

(Folytatás az 1. oldalról)

a szerződést, következett a közbeszerzés, az iszlói kultúrotthonra egy jelentkező került, a jobbágytelkire kettő. A tervezést és kivitelezést kellett elvállalniuk. A jobbágytelki kultúrház tervének elkészítése után, 2019 decemberének közepén a nyertes cég egyoldalúan felbontotta a szerződést, mert az árak időközben felmentek, és nem tudta elvégezni a munkálatot. Ez okból a 2020-as költségvetéskor az akkori árakkal újraszámoltattuk az épület felújítását, és új közbeszerzést hirdettünk meg. Két cég jelentkezett, az egyikük, amelyik körülbelül hat százalékot engedett volna az árból, a szerződés aláírásának napján nem jött el, hanem kért további 50.000 lejt, mondván, a közbeszerzés óta emelkedtek az árak. Erre nekünk nem voltak jogi kereteink. A cég nem írta alá a szerződést, mi elvettük a garanciapénzt, és újra meghirdettük a kivitelezést. A második jelentkező vállalta el a kultúrotthon

a két kultúrotthon esetében –, de jelenleg egyetlen törvény sem engedi meg, hogy ezt a pluszköltséget kifizessük. Egyelőre biztat a kivitelező, hogy folytatja a munkát, de még nem tudjuk, milyen megoldást találunk – bukásra nem dolgozhat ő sem, ez nyilvánvaló. Az üresen álló területre pedig azóta sem tudtuk építeni.

Amikor a szintén felújítandó iszlói kultúrotthon kéményét lebontották, a nyolcméteres keresztgerendákat leszakította, úgy megette a szű azokat. A munkafelügyelő nem engedte tovább folytatni a munkát, ameddig a teljes gerendázatot ki nem cserélik. Ennek nem volt betonkoszorú a tetején, azt is jóvá kellett hagyatni, ez is további engedélyezést je-

Barabás Ottó polgármester

Fotó: Nagy Tibor

A jobbágytelki kultúrotthon

felépítését, aláírtuk vele a szerződést, nekifogott a munkának, és amikor a tetőt a régi épületről levette, az épület 80 százaléka összedőlt. A pályázat nem újjáépítésre, hanem felújításra szólt, amelynek értelmében a külső falakhoz nem szabad hozzányúlni, és a belsőt is csak illemhelyek, mosdók, kazánház kialakításakor szabad költöztetni. Ráadásul 2017 óta, kétszeres ráaszfaltozás miatt, emelkedett a megyei út szintje, ezért 40 centivel meg kellett emelni az alapot, ehhez pedig jóváhagyásra volt szükség Gyulaférvárról. Ez több hónapig váratott magára, addig nem tudtuk nekifogni az építkezésnek, az összedőlt falak miatt az épület 98 százalékát le kellett bontani, tulajdonképpen új épületet emelünk. Jelenleg a falak állnak, a kivitelező megöntötte a tetőszerkezet betonkoszorúját, ám az építkezési anyagok ára időközben annyira felment, hogy többször jelezte, ha nem találunk valami megoldást, inkább otthagyja a munkát. Az állam megengedte, hogy 26 százalékot rátegyünk az építőanyagokra az eredeti kiíráshoz képest, de ez sem elég ahhoz, hogy fedezze a költségeket. A gond az, hogy mi ugyan önrészből állnánk a hiányzó összeget – így is több mint tízmillió lejt az önrész

lentett. A pályázatok elnyerését követően semmilyen pluszt nem adnak, a 2018-ast is akkori valutaárfolyamon számolták, nem pótolnak rá, sőt, a folyamatos engedélyeztetéssel hátráltak is. Iszlóban mostanra a külső-belső szigetelés, festés elkészült, a villanyhálózat rendben, elkészültek az illemhelyiségek. Hátravan még a mosdók válaszfalainak kialakítása, a színpad újradeszakázása és az udvar rendezése.

Ugyancsak Iszlóban az Országos Településfejlesztési Program pályázatán nyertük meg az iskolafelújítást. Az iskola egyik, használhatatlanná vált szárnyát alapig le kellett bontani és egy részt újjáépíteni, két méter mélységben a körbedrevezést megoldani, illemhelyeket kialakítani, mert az óvoda és az iskola ugyanabban az épületben van, de az új törvénykezés szerint a kettőt el kell választani. Külön bejáratokat alakítottunk ki, a belső munkálatok, a külső meszelés, festés, nemesvakolat elkészült, gázkazánt cseréltünk, az automatizálást elvégeztük. Az udvarrendezés maradt hátra, amelyre a tavasszal kerül sor.

A székelyhodosi iskola maradt hátra, azt nem sikerült az utóbbi években felújítani, de pályáztunk az

iskola teljes felújítására, a központi fűtés kialakítására, a kazánháznak otthont adó szárny felépítésére. Reméljük, hogy nyerni fog a pályázat, időben elküldtük, a kivitelezéssel együtt biztosan két-három éves folyamat előtt állunk. Két további kultúrotthonunk vár még felújításra: az ehedi és a hodosi. Utóbbit az elmúlt

Az iszlói kultúrotthon

20 évben közmunkával javítottuk, a közbirtokosság, a francia testvértelepülés és a polgármesteri hivatal támogatásával a tetőzet egy részét kicseréltük, de ott is kellene további javításokat végezni. A légkondicionáló berendezést és a gáz bevezetését a közbirtokosság fizette ki, a vízhálózatot a testvértelepülés. Az ehedi kultúrház tetőzetének a gerendázatát ki kellene cserélni.

Az ehedi iskolát visszakapta a helyi katolikus egyházközség, és bérmentesen a rendelkezésünkre bocsátotta. Beszereltettük a vízhálózatot, de nincsen belső illemhely, ezért az utóbbi két évben az egészségügyi hivatal nem engedélyezte a működését. Próbáltam konténeres vécét szerezni a tanfelügyelőségen keresztül, de azt a választ kaptam, hogy ha van az épületben vízhálózat, akkor nem adhatnak. Így rá voltunk kényszerítve, hogy a gyerekeket Jobbágytelkére, majd Hodosra vigyük iskolába. Tudjuk, bérleti szerződést kellett volna kössünk az egyházzal, mert a bért ki tudtuk volna fizetni, ők pedig azt be tudták volna fektetni. De kevés a gyerek, az egyház is jót akart, mi díjmentesen karbantartottuk az épületet, amelyre most már ráférne a felújítás, az ajtó- és ablakcsere, de mivel nem a miénk, nem tehetünk semmit, így az iskola gyakorlatilag megszűnt. Ugyanígy jártunk Jobbágytelkén a régi iskola épületével, amelynek a felújítására 2007-ben tettünk le kérelmet, de amikor a tanfelügyelőségtől megtudták, hogy visszaigénylés alatt áll, szóltak, ne hogy megpróbáljuk felújítani, mert börtönbüntetés jár érte. Az egyház szívesen nekünk adná, hogy újítsuk fel, és továbbra is iskolaként használjuk, de még nem kapták vissza, a visszaigénylési procedúra azóta zajlik – az utcafrontos épület pedig lassan a község szégyenévé válik.

Tervek és sikeres pályázatok

Az utóbbi években az uniós LEADER-programon keresztül pályáztunk hókotróra, útszéli kaszára,

saját forrásból vettünk egy buldoxkavátort, pótkocsit, két hete letettünk egy kérelmet sószóróra és egy talajjegyengető gépre, valószínűleg nyerni fog a pályázat. Van iskolabuszunk, traktorunk, vannak gépeink, és önkéntes tűzoltóságot szeretnénk alapítani, ezért tervben van, hogy a jövőben veszünk majd egy tűzoltóautót. Közvilágításra is pályáztunk a környezetvédelmi minisztériumnál – 412 lámpatestet szerelnének fel, a teljes beruházás 1.100.000 lejbe kerülne, amiből 273.000 lejt az önrész. Az utóbbi évben a község összes, 42 utcáját sikerült telekelti, így aszfaltozási tervvel is pályáztunk, ami 29 millió lejtbe kerülne. A gond az, hogy 1200 lélek él a négy faluban, az aszfaltozáshoz kanalizálás szükséges, ennek kiépítéséhez kilenc, folyamatosan működő át-emelőpumpa, azok működéséhez pedig egy 100.000 euróba kerülő villanyhálózat, és a kicsi lélekszám miatt félok, hogy egy cég sem vállalja el a működtetést. Készítjük továbbá a községi területrendezési tervet, egy kolozsvári cég végzi a munkát, amelynek az utolsó, negyedik fázisához értünk, már csak a végleges engedélyeztetés maradt hátra, amelyhez 27 köztintézményben kell jóváhagyást kérni – ez is legalább egy évet vesz igénybe.

Vírushelyzet és előregedés

A tavaly ősszel nagyon sokan elhunytak a községben, közülük 8-9-en voltak covidosok. Jobbágytelkén azelőtt évente 5-6 temetés volt, a tavaly pedig csak novemberben eltemettünk 11 embert. Idén októberig egy covidos betegünk sem volt, most ismét van 11, de az állapotuk szerencsére nem súlyos. Ami az előregedést illeti, Jobbágytelkéről sok fiatal Magyarországra költözött, Hodoson egy picit növekedett a gyerekek száma, Ehedben nagyon megcsappant a gyermeklétszám, és Iszlóban sincs annyi, mint ezelőtt 20 évvel. Üres házat mégsem lehet találni – hétfégi házaknak veszik meg azokat a városokban élők.

Hóangyalozó gyerekek

Stopira, Laidouni és a Mmaee fivérek is ott lesznek az Afrika-kupán

Aissa Laidouni szerezte a ferencvárosiak győztes gólját a Bayer Leverkusenen ellen 1-0-ra megnyert mérkőzésen, az Európa-liga csoportkörében, a G csoport hatodik fordulójában, december 9-én. Fotó: MTI/Koszticsák Szilárd

A MOL Fehérvár FC hátvédje, Stopira, valamint a Ferencvárost erősítő Samy Mmaee és Ryan Mmaee, illetve Aissa Laidouni is bekerült hazája válogatottjának szűkített keretébe a január 9-én kezdődő Afrikai Nemzetek Kupája előtt.

A két éve már magyar állampolgársággal is rendelkező Ianique dos Santos Tavares – sportági becenevén Stopira – 2008 óta 46 alkalommal szerepelt a Zöld-foki Köztársaság válogatottjában, és három gólt szerzett. Csapata harmadszor vesz részt az afrikai kontinenstornán, 2013-ban negyeddöntős volt, két esztendővel később pedig a csoportkörben búcsúzott. A Kamerunban sorra kerülő, február 6-ig tartó viadalon a Zöld-foki Köztársaság a házigazdakkal, Burkina Fasóval és Etiópiával szerepel azonos csoportban.

A marokkói válogatott ugyancsak csütörtökön hirdette ki keretét, amelyben helyet kapott a Ferencváros védője és támadója, Samy Mmaee és Ryan Mmaee is. Előbbi öt, utóbbi hét meccsen szerepelt eddig nemzeti színeken. Marokkó ellenfele Ghána, Gabon és a Comore-szigetek lesz a csoportkörben.

A Ferencváros középpályása, Aissa Laidouni ugyanakkor a tunéziai csapat tagjaként szerepelhet az Afrikai Nemzetek Kupáján. Laidouni eddig 11 mérkőzésen lépett pályára hazája színeiben és egy gólt szerzett. Tunézia a kontinenstorna csoportkörében Malival, Mauritániával és Gambiával találkozik.

A román klubcsapatok négy játékosal képviseltetik magukat

A Romániában légiósodó afrikai futballisták közül négyen kaptak meghívót hazájuk válogatottjába kontinensük bajnokságának döntő tornájára: a kameruni Joyskim Dawa a Botosán labdarúgója, a mauritániai Guessouma Fofana a Kolozsvári CFR 1907-nél szerepel, a zöld-foki Helder Tavares az FC Voluntari-nál futballozik, míg a Comore-szigetéről érkezett Nasser Chamed játékaról a Medgyesi Gaz Metannak kell időszakosan lemondania.

Időben ocsúdtak, megvan a hetedik győzelem

Bálint Zsombor

A vártnál kissé nehezebben nyert a Sirius csapata a szerényebb képességű Agronomia ellen a női kosárlabda Nemzeti Liga 12. fordulójában. A második negyed utolsó percében a marosvásárhelyi játékosokból, hogy nem lehet nyerni, ha nem összpontosítanak jobban a pályán. Ennek eredménye pedig a védelem látványos feljavulása volt, a kizárás működni kezdett, így a lepattanók begyűjtése is javult, és ha meg is maradtak a támadásban elkövetett hibák, végül mindössze 19 eladott labdával zártak (mint említettük, a hibákból tízet a második negyedben követték el). A csapat akkor engedett ki ismét, amikor 20 pontra tornászta fel az előnyt, szerencsére azonban már csak öt perc volt a meccsből, így az Agronomia csupán hat pontot tudott ledolgozni. A kispadot azonban gondolkodóba ejtheti ez az utolsó öt perc, különösen, hogy ezen a meccsen nem engedte meg magának, hogy a tapasztalatlanabb tartalékokat is pályára küldje: kilences rotációval zárta a meccset, közülük négyen pedig tíz percnél kevesebbet töltöttek a pályán.

A számok Sherill (28 pont, 18 lepattanó) és Griffin (25 pont, 20! lepattanó) mellett szólnak, de említésre méltó Chiş 14 gólpassza is. Noha ez volt az év utolsó bajnoki mérkőzése, szilveszter előtt még egyszer pályára lép a csapat. December 29-én, a Románia-kupa negyeddöntőjében Alexandrián vendégszerepel. A visszavágót január 6-án rendezik a Ligetben, 18 órai kezdettel.

Jegyzőkönyv

Női kosárlabda Nemzeti Liga, 12. forduló: Marosvásárhelyi Sirius – Bukaresti Agronomia 81:67 (23-16, 20-23, 20-12, 18-16)

Marosvásárhely, ligeti sportszarnok, 250 néző. Vezette: Vlad Potra (Kolozsvár), Kővágó Lajos (Nagyvárad), Diana Bucerzan (Temesvár). Ellenőr: Alexandru Columban (Kolozsvár).

Sirius: Sherill 28 pont, Griffin 25 (2), Sólyom 10 (2), Lipovan 8 (2), Chiş 7 (1), Mircea 3 (1), Allen, Badi, Czimbalmos.

Agronomia: Sipos 17 pont (3), Panait 17, Vaida 13, Plaviţu 12 (2), Kovács 5 (1), Militaru 3 (1), Stănescu, Bobar, Chiţanu, Cristea, Anastasescu.

Eredményjelző

Női kosárlabda Nemzeti Liga, 11. forduló: Bukaresti Agronomia – Brassói Olimpia 60:55; 12. forduló: Bukaresti Rapid – Konstancai Phoenix 37:85, CSM Târgovişte – Aradi FCC 55:71, Marosvásárhelyi Sirius – Bukaresti Agronomia 81:67.

Január 3-án indul a Sepsi OSK felkészülése

Bálint Zsombor

Csupán egy hónapig tart a szünet a labdarúgó 1. ligában, így a vakáció a téli ünnepek idejére korlátozódik. A Sepsi OSK például már január 3-án megkezdte a felkészülést a 23-án kezdődő tavaszi idényre.

A csapat tulajdonosa, Diószegi László a sepsiszentgyörgyi We Radionak adott bővebb interjút a klub

jelenlegi helyzetéről, az ott elhangzottakból összegezzük a legfontosabbakat.

Diószegi elmondta: sajnós, az őszi idény nem úgy alakult, ahogy szerették volna, de az évvel összességében elégedett, hiszen a sepsiszentgyörgyi labdarúgás fennállásának 100. évében a csapat kijutott a nemzetközi porondra, ahol csak büntetővel esett ki. És noha

jelenleg kevés esélyt lát arra, hogy bejussanak az alapszakasz végén a felsőházi rájátszásba, azt kiemelte, hogy csak két meccset veszítettek egygólosnál nagyobb különbséggel, legalább három vereség (a Farul ellen idegenben és a Mioveni, valamint a CFC Argeş ellen otthon) úgy következett be, hogy jobban játszott az ellenfélnél mezőnyben a csapat, a 11 döntetlen közül pedig számos meccset meg lehetett volna nyerni, gondoljunk csak a FCSB elleni, utolsó találkozóra. Továbbá az idén birtokba vehették a korszerű új stadiont is, bár az ünnepélyes átadásra a járvány miatt nem kerülhetett sor.

A klubtulajdonos úgy vélte, nagyon jó döntés volt, hogy Cristiano Bergodira bízták a csapatot, akit komoly, megbízható és szerény szakembernek tart.

Ami a jövőt illeti, azt ígérte, hogy megpróbálják megnyerni a Románia-kupát, ahol már bejutottak az elődöntőbe, a bajnokságban pedig – ha már lemaradnak a felsőházi – megszerezni a 7-8. helyek egyikét, hogy esélyük legyen pótszelejtezőt játszani az európai kuparészvétel jogáért.

Négy-öt játékosal szeretne szerződést bontani a téli szünetben a klub – árulta el továbbá Diószegi –, akik valamiért nem tudtak beilleszkedni Sepsiszentgyörgyön, illetve legalább két posztra várnak erősítést, egy középhátvédet és egy kö-

Az 1. liga állása a téli szünetben						
1. Kolozsvári CFR 1907	21	19	0	2	32-8	57
2. FCSB	21	14	5	2	38-17	47
3. Voluntari	21	11	4	6	25-20	37
4. Botosán	21	8	10	3	21-19	34
5. CSU Craiova	21	9	5	7	36-23	32
6. Farul	21	9	5	7	23-13	32
7. Rapid 1923	21	8	8	5	26-21	32
8. CFC Argeş	21	8	4	9	19-18	28
9. UTA	21	6	9	6	17-15	27
10. Sepsi OSK	21	5	11	5	21-18	26
11. Târgovişte	21	5	7	9	13-17	22
12. Mioveni	21	5	6	10	13-27	21
13. Medgyes	21	5	5	11	17-25	20
14. FCU 1948 Craiova	21	4	7	10	15-21	19
15. Dinamo 1948	21	3	3	15	15-43	12
16. Clinceni	21	2	5	14	15-41	11

zépcsatárt szeretnének hozni. Ebben a kontextusban a három középcsatár nevét említette, így Csuncsukov vélhetően nem marad a Sepsi OSK-nál, Damaşcan még bizonyíthat, miután nagyon hosszú ideig sérülés vagy Covid miatt nem játszhatott, míg Luckassen, akinek voltak jobb meccsei, de nagyon gyengék is, a nyárig biztosan marad, hiszen akkor jár le a kölcsön szerződése.

Ha pedig a távozók közül az egyik Csuncsukov, a többi három névet csak találgathatjuk, de tekintve, hogy középhátvédet keresnek, az egyik szinte biztosan Hugo Sousa, aki az utóbbi időben a kispadra sem ülhetett le. Egy további távozó Bojić lehet, aki szintén nem tudott sokat hozzáadni a csapat teljesítményéhez. Hogy ki lehet a to-

vábbi két elengedett játékos, arról meg kell várni a konkrét híreket. Ami az érkezőket illeti, elárulta, hogy már vannak kiszemeltek, de csak a szerződés aláírása után említenek neveket is.

A Sepsi OSK – a legtöbb 1. ligás csapattal ellentétben – nem utazik Törökországba edzőtáborba, hiszen miután az ország egyik legkorszerűbb felszereltségű komplexuma áll a rendelkezésére (a pályafűtés -25 C fokig képes megfelelő állapotban tartani a gyept), tekintve az idő rövidségét is, helyben készül az új idényre. Kéthárom edzőmeccset is terveznek, hiszen még van 3-4 csapat, amely itthon marad, ha pedig ezekkel nem sikerül, akkor 2. ligás ellenfelet keresnek.

A klubtulajdonos Diószegi László összességében elégedett a 2021-es esztendővel

Fotó: a Sepsi OSK közösségi oldala

Több sejt, több sejtosztódás – több daganat? Tanulmány az emlősöknél tapasztalt rákos megbetegedések háttéréről

A BBTE Magyar Biológiai és Ökológiai Intézetének kutatója, dr. Vincze Orsolya evolúcióbíológus az első szerzője annak a Nature folyóiratban közölt tanulmánynak, mely közel kétszáz emlősfajon vizsgálta, hogy milyen tényezők befolyásolhatják a daganatos megbetegedések kialakulásának kockázatát.

Noha régóta ismeretes, hogy a rák nem csak az emberi fajt fenyegeti, eddig keveset tudunk arról, hogy az emlősök milyen mértékben vannak kitéve a daganatos megbetegedéseknek. Ez nem is meglepő, hiszen a vadon élő állatok esetében a súlyos betegségek általában az állat nyomom követhetetlen elhalásához vezetnek (pl. legyengülve ragadozók zsákmányává válnak). Az adathiányt a tanulmány szerzői adatait használták fel, így 191 faj mintegy 110.148 – dokumentált körtörténettel rendelkező – egyede szerepelt az általuk feldolgozott mintában.

A kutatás eredményei azt bizonyítják, hogy a rák az emlősök bármely csoportjában megjelenhet, ugyanakkor a daganatos megbete-

gedések kockázata nem egyenletesen oszlik el az emlősök törzsfáján. A ragadozó emlősök rendjébe tartozó fajok például hajlamosabbak a daganatos megbetegedésekre (a ködfoltos párducok, a lapátfülű rókák vagy a vörös farkasok több mint 25%-a rákban pusztul el), míg a patások viszonylag nagy ellenálló képességet mutatnak a daganatos megbetegedésekkel szemben. A vizsgálat igyekszik feltárni, hogy ez a törzsfajlódási mintázat milyen összefüggést mutat az állatok élettartamával, hiszen a ragadozó emlősök rendjében is vannak növényevő fajok. Kimutatták, hogy a húsevő állatok, ezek közül is leginkább a más emlősöket fogyasztó fajok esetében jelentősen nagyobb a daganatkockázat, mint más emlősállatok körében. A húsfogyasztással kapcsolatos magasabb daganatkockázat összefügg a ragadozó emlősök kevésbé változatos bélflórájával, a fogság miatti korlátozott testmozgással, bizonyos daganatos betegségek kialakulását kiváltó vírusoknak való nagyobb kitettségével, illetve egyéb fiziológiai sajátosságaikkal.

A tanulmány egy izgalmas evolúcióbíológiai kérdéssel is foglalkozik. A rákos daganatok mutációs

Illusztráció

eredetű betegségek, mutációk pedig leggyakrabban a sejtosztódás során jelentkeznek. E logika mentén haladva a nagyobb testű és hosszabb életű állatoknál, amelyek értelem szerűen több sejtosztódáson mennek keresztül, magasabbnak kellene lennie a daganatok kialakulása kockázatának. Egy fajon belül ez

akár igaz is lehet (az emberi faj esetében például összefüggés mutatható ki a nagyobb testméret és a rákos megbetegedés magasabb kockázata között), ám fajok közötti bontásban már nem érvényes: egy elefánt és egy egér esetében nagyjából azonos valószínűsűgű a rák alakulása. Ezt a látszólagos

ellentmondást nevezik Peto paradoxonának. A Vincze Orsolya által vezetett kutatás egyértelmű bizonyítékokkal támasztja alá a Peto-paradoxont, elsőként igazolva azt a sejtést is, miszerint az evolúció a hosszabb élettartamot és/vagy nagyobb testméretet hatékonyabb tumorszuppresszor-mechanizmusokkal egyensúlyozta ki. A tumorszuppresszorok olyan gének vagy fehérjék, amelyek minden egészséges, többséjtű szervezetben megtalálhatók, és megakadályozzák a sejtek tumorsejttekké alakulását vagy azok elpusztítását.

Összességében a tanulmány rávilágít arra, hogy a rák komoly veszélyt jelent nemcsak az emberi fajra, de általában az emlősállatokra is. Ugyanakkor a rák kockázatának és a különböző állatfajok természetes rezisztenciájának jobb megértése forradalmi előrelépés a daganatos megbetegedések orvoslásában: szemben a jelenleg széles körben alkalmazott kemoterápiákkal, végre olyan természetes gyógymódok felfedezése válhat valóra, melyek során a daganatot hordozó szervezet károsítása nélkül nyílik lehetőség a daganat eltávolítására. (A BBTE közleménye)

Energiahivatal: nőtt a háztartások ivóvízfogyasztása a járvány miatt

A koronavírus-járvány miatt elrendelt otthoni munkavégzés növelte a háztartások ivóvízfogyasztását, míg a nem lakossági terület fogyasztása csökkent – közölte a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal (MEKH) hétfőn.

Az energiahivatal a járvány miatt bevezetett intézkedések vízfogyasztásra gyakorolt hatását vizsgálta.

A MEKH mint a víziközmű-szolgáltatások felügyeletét biztosító önálló szabályozó szerv a járvány kezdetétől fogva kiemelten figyelte a szolgáltatók működését. A járvány elleni védekezés érdekében 2020-ban bevezetett intézkedések a vízfogyasztásra és ezzel együtt a víziközmű-szolgáltatók árbevételére is hatással voltak.

Az otthoni munkavégzés megjelenésével a számlázott mennyiségek a lakossági szegmens felé mozdultak a nem lakossági terület felől. 2020-ban a lakossági számlázott vízfogyasztás 4,5 százalékkal nőtt, 344,5 millió köbméterről 360,2 millió köbméterre. Ezzel párhuzamosan a nem lakossági fogyasztók számára számlázott vízmennyiség 12 százalékkal csökkent 2019-hez képest, 118,5 millió köbméterről 104,6 millió köbméterre.

A szennyvízágazatban szintén megfigyelhető volt az ivóvíz esetében bemutatott változás, a lakossági számlázott szennyvízmennyiség 5,2 százalékkal nőtt, míg a nem lakossági 11,5 százalékkal csökkent az előző év adataihoz képest.

A változó felhasználói szokások hatással vol-

tak a víziközmű-szolgáltatók árbevételére is. A 2020-as tényadatok alapján – a számlázott lakossági mennyiségek növekedése ellenére – az engedélyes tevékenység (ivóvíz és szennyvíz) értékesítésből származó nettó árbevételének kismértékű – 1 százalék alatti – csökkenése volt megfigyelhető, aminek oka a nem lakossági szegmens fogyasztásának visszaesése.

A járványhelyzet ellenére 2020-ban is folytatódott a határidőn túli kintlévőség-állomány csökkenése. Az ivóvízágazatban 10,5 milliárdról 9,2 milliárdra, míg a szennyvízágazatban 11,3 milliárdról 10,6 milliárdra csökkent a szolgáltatók kintlévősége.

A koronavírus közvetlen hatásai mellett a MEKH vizsgálta a pandémia közvetett, az ellátásbiztonságot, valamint a szolgáltatás folyamatos fenntarthatóságát befolyásoló egyéb hatását is, így a lakosság belföldi – elsősorban az agglomerációk irányába történő – vándorlását és ezzel összefüggésben az egyes víziközmű-rendszerek kapacitáskihasználtságát. Magyarországon a közműves ivóvízellátást, valamint a közműves szennyvízelvezetést és -tisztítást biztosító, működési engedéllyel rendelkező víziközmű-rendszerek közül 284, azaz a rendszerek 10 százaléka minősül olyanoknak, amely az év nagyobb részében (több mint felében) magas terhelés mellett működik. Műszaki szempontból akkor tekinthető egy víziközmű-rendszer magas terhelésűnek, ha annak kapacitáskihasználtsága eléri vagy meghaladja a névleges kapacitásának a 80 százalékát. (MTI)

Hozzáférhetővé tennék a koronavírus elleni új gyógyszert

Lépéseket tesz az egészségügyi miniszter a Pfizer koronavírus elleni tablettájának beszerzésére.

A szaktárca csütörtöki közleményében rámutat, kevesebb mint 24 órával azután, hogy az Amerikai Egyesült Államok engedélyezte a Pfizer gyártó Paxlovid nevű koronavírus elleni gyógyszerének használatát, az egészségügyi miniszter lépéseket tett, hogy mielőbb Romániába is jusson a készítményből. Alexandru Rafila csütörtökön megbeszélést folytatott erről a Pfizer képviselőivel.

A Paxlovid egy szájon át szedhető antivirális

szert, azoknak a pácienseknek ajánlott, akiknél fennáll a betegség súlyos formáinak kockázata.

A klinikai kísérletek adatai szerint a készítmény 90 százalékban hatásos a kórházi ápolás, illetve a halálozás megelőzésében, ha a megbetegedés első napjaiban elkezdik használni.

A minisztériumi közleményben hangsúlyozták, a járvány megfékezésének fő eszköze továbbra is a védőoltás marad, más közegészségügyi intézkedések, a tesztelés biztosítása és a járóbeteg-ellátás bővítése mellett. (Agerpres)

A romániai lakosok sokat költenek élelemre

Románia 2020-ban is az első helyen állt az Európai Unióban (EU) az élelmiszerekkel és alkoholmentes italokkal járó költségeknek a háztartások összkiadásán belüli súlyát tekintve – derült ki az Eurostat hétfőn közzétett adataiból.

Az elmúlt évben az Európai Unió tagállamaiban átlagban a fogyasztási kiadások 14,8 százalékát vitték el az élelmiszerek és alkoholmentes italok (2019-ben ez az arány még 13 százalék volt). Romániában volt a legnagyobb az élelmiszerek súlya a háztartások összkiadásán belül, a 2019-es 26 százalékról 2020-ban 26,4 százalékra nőtt.

A kiadások nagy százaléka ment el élelmiszere Litvániában (21,7%), Észtországban (21,6%) és Horvátországban (21,4%) is.

Ugyanakkor mindössze két olyan uniós tagállam van, amelyben az összkiadások kevesebb mint 10 százalékát vitték el az élelmiszerek: Luxemburg (9,5%) és Írország (9,8%).

A lakásfenntartásra, háztartási energiára fordított kiadások arányát tekintve ellenben Románia jobban áll a tagországok többségénél. A tagállamok nagy részében és az Európai Unióban is ennek

a tételnek van a legnagyobb súlya a fogyasztási kiadásokban. Arányaiban Szlovákiában, (30,7%), Finnországban (30,5%) és Dániában (28,9%) költöttek erre a legtöbbet, illetve Litvániában (15,5%), Máltán (16,8%), Cipruson (18%) és Romániában (18,8%) a legkevésbé.

Uniói viszonylatban a lakásfenntartási költségeknek a végső fogyasztási kiadásokon belüli aránya 25,7 százalékot tett ki 2020-ban, ami 2,2 százalékpontos növekedést jelent az előző évhez képest. Ezt követik az élelmiszerekre és alkoholmentes italokra fordított kiadások 14,8%-kal, ami 1,8%-kal több 2019-hez viszonyítva. Az Eurostat a koronavírus-járvány miatt elrendelt karantén- és egyéb korlátozó intézkedésekkel magyarázza a növekedést.

A korlátozások más költségekre is kihatottak, például a vendéglátással és szálláshely-szolgáltatással kapcsolatos kiadásokra, amelyeknek a végső fogyasztási kiadásokon belüli aránya 2020-ban 2,7 százalékponttal 6 százalékra esett vissza. Ugyanezen okból csökkentek a közlekedéssel, illetve a kultúrával és szórakozással járó kiadások is, 1,5, illetve 0,9 százalékponttal. (Agerpres)

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Nem Oroszország dönt Ukrajna jövőjéről EP: Az agresszióért Moszkvának nagy gazdasági és politikai árat kell fizetnie

Az Ukrajna ellen irányuló, fokozódó orosz katonai fenyegetés látán az Európai Parlament képviselői kijelentették: az agresszióért Moszkvának nagy gazdasági és politikai árat kell fizetnie.

Mózes Edith

A Parlament a múlt héten 548 szavazattal, 69 ellenszavazattal és 54 tartózkodással elfogadott állásfoglalásában elítéli a jelenleg is zajló, nagyszabású orosz csapatösszevonást az ukrán határon. A képviselők követelik, hogy Moszkva azonnal vonja vissza erőit, és ne fenyegetse a szomszédos országokat.

A katonai művelet veszélyezteti az európai békét

A képviselők kiemelik: a katonai művelet veszélyezteti az európai békét, stabilitást és biztonságot, emellett pedig arra szolgál, hogy Oroszország Ukrajna kárára politikai engedelményeket zsaroljon ki vele a Nyugattól.

Utalva Ukrajna NATO-csatlakozási terveire, az állásfoglalásban hangsúlyozzák: „a szövetségek megválasztása egyetlen ország esetében sem függhet egy harmadik ország jóváhagyásától”, ezért elutasítják azt az orosz törekvést, hogy egyes országokat „befolyási övezetbe” vonja Oroszország alakítsa ezen országok jövőjét.

A tagállamoknak meg kell egyezniük a szankciókban

Az unióknak készen kell állnia arra, hogy határozottan figyelmeztesse Oroszországot: egy Ukrajna elleni esetleges katonai művelet nem pusztán elfogadhatatlan, hanem nagyon nagy gazdasági és politikai árat fizetne érte Oroszország, áll az állásfoglalásban. A tagállamoknak az azonnali fenyegetésekre adandó válaszlépésként gyorsan meg kell egyezniük az orosz kormány elleni gazdasági és pénzügyi szankciókban, ahelyett, hogy a fellépés előtt kivárnak egy újabb támadást.

Bármilyen új szankciócsomagnak ki kell terjednie az esetleges támadás tervezésében részt vevő tisztikarra és főtisztekre, az orosz elnök közvetlen környezetére és az őt körülvevő oligarchákra és családjukra. A szankcióknak az unióban található pénzügyi és tárgyi eszközök befagyasztását, beutazási tilalmat, Oroszország kizárását a SWIFT fizetési rendszerből, az orosz gazdaság számára fontos ágazatok célbavételét, az ország hírszerzése és katonasága finanszírozásának megzavarását is tartalmaznia kell.

A képviselők kérik, hogy az unió tegyen hiteles erőfeszítést az orosz energiaimporttól való uniós függés csökkentésére, és energiaügyekben is mutasson nagyobb szolidaritást Ukrajnával. Ehhez szorosabban össze kellene kapcsolni az uniós és az ukrán energiahálózatot.

Az állásfoglalásban sürgetik, hogy az Északi áramlat 2. gázvezetékét ne helyezték üzembe, függetlenül attól, hogy az megfelel-e az uniós gázirányelv előírásainak.

Az EP Oroszországot és a kelet-ukrajnai szeparatistákat a tűzszüneti megállapodások betartására buzdítja

A Parlament Oroszországot és a kelet-ukrajnai, oroszok által támogatott szeparatistákat a tűzszüneti megállapodások betartására buzdítja. A képviselők emellett felszólítják Oroszországot, hogy vegyen konstruktív módon részt az ún. normandiai négyek csoportban (Németország, Oroszország, Ukrajna és Franciaország) és a háromoldalú összekötő csoportban (Ukrajna, Oroszország, Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet) a Donyec-medencében zajló háború feloldásáról zajló párbeszédben, és hajtsa végre nemzetközi kötelezettségeit, különösen a minszki megállapodásból és az ENSZ tengerjogi egyezményéből eredőket.

A Parlament teljes mértékben támogatja Ukrajna nemzetközileg elismert határain belüli függetlenségét, szuverenitását és területi integritását. (Forrás: az Európai Parlament Magyarországi Kapcsolattartó Irodája)

Román Akadémiai Társaság – kerekasztal-beszélgetés Az iskola szerepe a tanulók állampolgári és szociális készségeinek fejlesztésében

1989 decemberében, közel fél évszázados diktatórikus rezsim után, Románia bátoran lépéseket tett a működő demokrácia felé, ahol a jogállamiság és az emberi jogok megváltoztathatatlan értékeknek számítanak.

32 évvel később a Román Akadémiai Társaság elindította a „Hogyan alakítja Románia a diákok állampolgári és szociális kompetenciáit?” című szakpolitikai tájékoztatóját, amelyben azt elemzik, hogy az állam milyen konkrét módon tudja felkészíteni a gyermekeket és a fiatalokat a közösségi életben való részvételre, tevékenységre, arra, hogy ragaszkodjanak a demokratikus elvekhez és az emberi jogok tiszteletben tartásához.

A Román Akadémiai Társaság szerdán, december 22-én kerekasztal-beszélgetést tartott, amelyen arra a kérdésre keresték a választ, hogy mit tesz az állam a tanulók állampolgári és szociális kompetenciáinak alakításáért, valamint konkrét megoldáso-

kat vitattak meg annak érdekében, hogy minden romániai gyermek és fiatal számára elérhetővé váljék a formális oktatás, a tanulás. A kerekasztal-beszélgetésen jelen volt és előadást tartott Ligia Deca oktatási elnöki tanácsadó (TB), Madlen Șerban, az UNESCO Román Nemzeti Bizottságának főtárgyalója, Ruxandra Pandeia az Európa Tanács ifjúsági osztálya képviselője, Marius Ghincea, a firenzei Európai Egyetemi Intézet kutatója, Radu Székely, az oktatási miniszter tanácsosa. A panelbeszélgetéseket követően az előadók a hallgatóság kérdéseire válaszoltak. (mózes)

Fotó: Mózes Edith

Az izraeli kormány megduplázná a Golán-fennsík lakosságát

Az izraeli kormány három éven belül szeretné megdupláznia a Golán-fennsík lakosságát – jelentette a Globes című izraeli gazdasági újság honlapja vasárnap. Az izraeli kormány tagjai a Golán-fennsíkon található Mevo Hama nevű kibucban vasárnap megvitatták és egyhangúlag jóváhagyták a fennsík demográfiai növekedését célzó tervet, amely egymilliárd sékel értékű befektetést irányoz elő a fennsíkon, különösen annak legnagyobb településén, Kacrinban, valamint a térség turisztikai infrastruktúrájában.

„Ez a mi pillanatunk. Ez a Golán-fennsík pillanata” – mondta Bennett a minisztereknek. „Hosszú, és a lakosság számában statikus évek után ma az a célunk, hogy megkétszerezzük a Golán-fennsík népességét” – hangsúlyozta az izraeli miniszterelnök.

Bennett hozzátette: a koronavírus-járvány óta bebizonyosodott, hogy sokan otthonról is tudnak dolgozni, és a Golán-fennsík kiváló lehetőséget teremt azok számára, akik jobban szeretik a tiszta levegőt, a szabad térséget és a magasabb életminőséget.

A program ambiciózus célja három éven belül megdupláznia a lakosságot, amely jelenleg mintegy 53 000 fő. Ebből mintegy 27 000 zsidó, 24 000 drúz, valamint mintegy 2000 alavita muzulmán.

A Golán-fennsíkon rendkívül alacsony a népes-

ségnövekedés, noha már évtizedek óta többször meghirdették a lakosság számának növelését. A tervben helyi gazdaságfejlesztésre és munkahelyteremtésre, valamint az életminőség javítására és új lakosság beköltöztetésére irányoztak elő pénzeket.

Az izraeli népesség növelésének a tervben kimondott biztonsági céljai is vannak, ugyanis a Golán-fennsík három ország háromszögében (Libanon, Szíria, Izrael), a határvidéken található.

Két új lakónegyed felhúzását tervezik a fennsík központjában, Kacrinban, és két új település létrehozását is elhatározták Saál falutól délre és Jonatan falutól keletre, melyek egyenként kétezer családnak biztosítanak otthont. Az új települések ideiglenes neve Aszif és Matar.

A természetvédők tiltakoznak a tervek miatt, mert szerintük a fennsík további benépesítése újabb értékes területeitől fosztaná meg az élővilágot, több száz vadon élő állat- és növényfaj otthont.

Donald Trump volt amerikai elnök kormányzása idején elismerte Izrael fennhatóságát a Golán-fennsík felett. 2019-ben köszönetük jeleként Trump Magaslat néven új település alapkövét rakták le az akkori izraeli hatóságok.

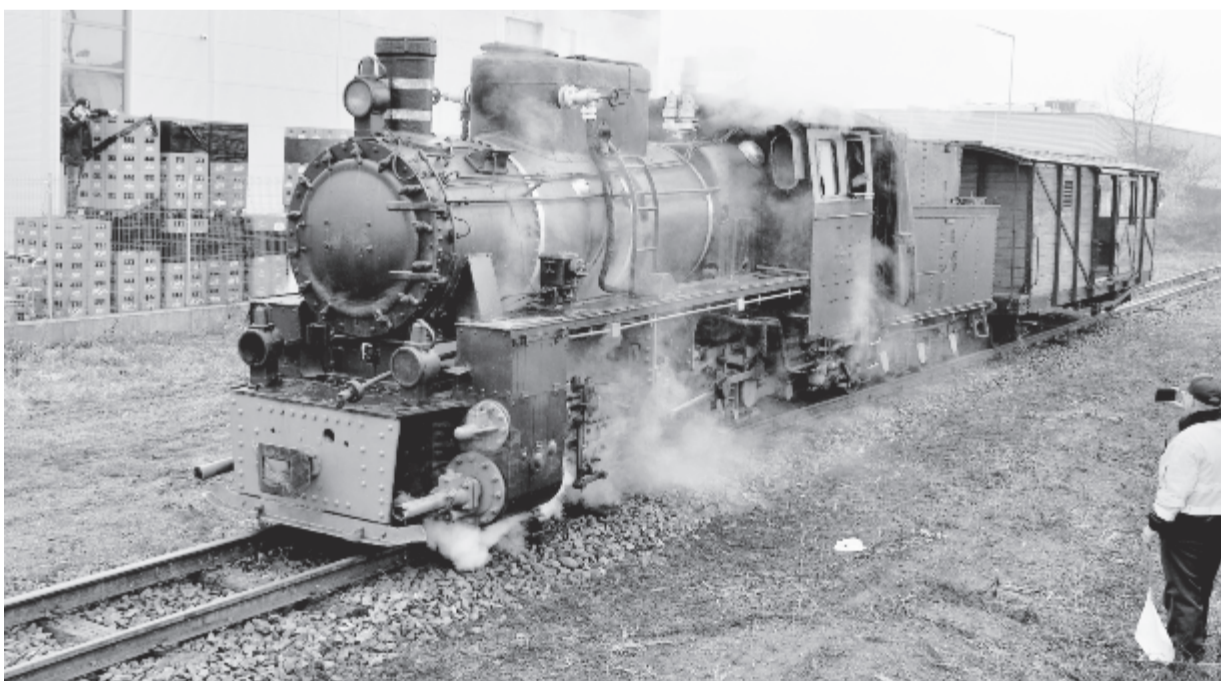
Az Egyesült Államokon kívül a nemzetközi közösség Szíria részének tekinti a Golán-fennsíkot, amelyet Izrael az 1967-es hatnapos háborúban foglalt el Szíriától. Izrael 1981-ben törvényben annektálta a területet. (MTI)

RMDSZ: újabb akadály hárult el a Marosvásárhely–Vármező kisvasút nyomvonalára tervezett kerékpárút megvalósítása előtt

„Egy régi álom megvalósításához kerülnek közelebb a Maros megyeiek azt követően, hogy a parlament képviselőháza döntéshozó fórumként szavazott arról a törvényről, amely értelmében a Marosvásárhely–Vármező kisvasút nyomvonala átkerül a Maros megyei önkormányzat tulajdonába kerékpárút építése céljából. Az RMDSZ szenátorai és képviselői 2020-ban vállalták, hogy megtesznek minden törvényes lépést annak érdekében, hogy mielőbb elindulhasson ez a fejlesztési projekt, amely nagyon fontos Maros megye számára” – mutatott rá Csoma Botond, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője a plénumi szavazást követően.

Az RMDSZ képviselőházi frakcióvezetője felidézte: a szövetség már 2016-ban célul tűzte ki a kisvasút nyomvonalának kerékpárúttá való átalakítását, azonban procedurálisan ez több évet vett igénybe, míg ma törvény által rendezni lehetett a terület átadását a Maros megyei önkormányzatnak.

„Péter Ferenc, Maros Megye Tanácsának elnöke mert nagyot álmolni 2016-ban, és az álom elől ma elhárult a procedurális akadályok nagy része: amint a törvényt kihirdeti az államelnök, és megjelenik a Hivatalos Közlönyben, a szállításiügyi szaktárcának egy kormányhatározatban kell megerősítenie, hogy ez a kisvasúti nyomvonal Maros megye köztulajdonába kerül” – magyarázta a képviselő. (RMDSZ-tájékoztató)

Fotó: Vajda György

TELKET VÁSÁROLNÉK
Nyárádra, Marosra
nyíló eladó telket keresek,
1 hektárnál nagyobbat,
Marosvásárhely
30 km-es körzetében.
Tel. 0737-717-780. (sz.-I)

A hirdetésírókban megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

TELKET vásárolnék, 40 árnál na-
gyobbat, Marosvásárhelytől 15 km-
es körzetben. Tel. 0723-524-737.
(14107-I)

LAKÁS

KIADÓ 2 szobás tömbházlakás. Tel.
0771-653-905. (sz.-I)

MINDENFÉLE

FUVART, bútorhordást vállalunk sze-
mélyzettel, külföldre is, valamint tör-
melékszállítás. Tel. 0749-543-104.
(12995-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást, mesze-
lést, festést, padlásszigetelést, pad-
lástakarítást, parkettcsiszolást. Tel.
0742-734-062, Hunor. (14190-I)

VÁLLALUNK villanyszerelést, vízsze-
relést. Tel. 0774-574-527. (14204)

MEGEMLEKEZÉS

Nem vársz már minket
ragyogó szemekkel, nem
örülsz már nekünk szerető
szíveddel.

Szomorú szívvel emlékeztünk
december 27-én a felejt-
hetetlen férjre, drága édesapá-
ra, nagyapára, BUKSA
FERENCZRE halálának 10.
évfordulóján. Hiányod pótol-
hatatlan, emléked szívünkbe
van zárva. Akik ismerték,
szerették, gondoljanak rá
kegyelettel. Feleséged, Joli,
leányod, Csilla, unokáid:
Csabika és Orsika. Nyugodj
békében! (14282)

Kegyelettel és fájdalomtól
megtört szívvel emlékezem
életem két legszomorúbb
napjára, december 27-ére,
FÜLÖP LAJOS főgyógysze-
rés halálának 23. és FÜLÖP
MAGDOLNA született Konnáth
gyógyyszerész halálának 9.
évfordulóján. Nyugodjatok
békében, drága szüleim!
Vigasztalhatatlanul bánatos
lányotok, Évike. (14306-I)

Te már ott vagy, ahol nincs
fájdalom, sírodra szálljon
áldás és nyugalom. Álmod a
földben legyen csendes, Isten
örkődön pihenésed felett.
Fájdalommal emlékezünk
december 28-án a
gernyeszei születésű id.
GÓLYA MIHÁLYRA halálának
első évfordulóján.
Szeretett felesége, gyermekei
és azok családja. (sz. -I)

Fájó szívvel emlékeztünk
december 27-én JÓZSA
GERGELYRE halálának 14.
évfordulóján. Szerettei.
(14323)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
a szeretett édesanya, nagymama,
dédnagymama, testvér, rokon és
jó barát,

özv. MÁTHÉ
született GÁL GIZELLA

életének 94. évében elhunyt.
Temetése 2021. december 28-án,
kedden 13 órakor lesz Szentegy-
házán, a régi temetőben, refor-
mátus szertartás szerint. Drága
halottunk virasztása 27-én, hét-
főn 17 órától a maroszentgyör-
gyi temető ravatalozójában volt.
Emléke legyen áldott, nyugalma
csendes!

A gyászoló család. (-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
a szeretett édesanya, nagymama,
dédmama, testvér, rokon, jó
barát, szomszéd,

BRASSAI ELVIRA

szíve életének 80. évében rövid
szenvedés után megszűnt do-
bogni.

Drága halottunk temetése 2021.
december 29-én, szerdán 15 óra-
kor lesz a Jeddí úti temetőben.

A gyászoló család. (14338-I)

Múlnak az évek, te már nem vagy ve-
lünk, de a szívünkben mindörökké
élsz, soha el nem feledünk.

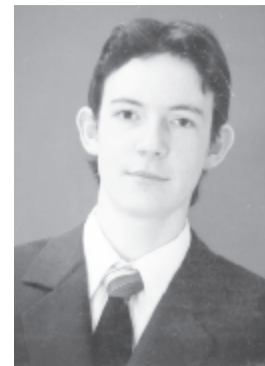
Fájó szívvel emlékezünk drága gyer-
mekünk,

KISS MIKLÓS LEVENTE

halálának 23. évfordulóján.

Emlékét őrzik szülei és testvére, Zsolt.

(14270)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mind-
azoknak, akik ez év december
26-án drága halottunkat,
RIGMÁNYI JÓZSEFET elkísérték
99. életének utolsó útjára.
Nyugodj békében, JÓZSI tata!
A gyászoló család. (14335-I)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

LAKÓ PÉTER

elhunyt.

Szerettünkől 2021. december 28-
án 13 órakor veszünk végső bú-
csút a toldalagi temetőben.

Gyászoló családja.
(14337-I)

Álláshirdetés

A Szovátai Polgármesteri Hivatal – adószám: 4436895 – a 286/2011-es számú, módosított és utólagosan kiegészített kormányha-
tározat alkalmazási keretszabályzatának 7. cikkelye első bekezdésében
a megüresedett vagy ideiglenesen megüresedett meghirdetett szerző-
déses állások esetében előírt általános feltételeket teljesítő jelente-
zőknek versenyvizsgát hirdet:

- egy I. besorolású szakképzetlen munkás számára az utcai takarítást végző részlegre
- egy II. besorolású szakképzett munkás számára az utakat karban-
tartó részlegre

A pályázati iratcsomót a hivatal székhelyén – Szováta, Fő út 155.
szám, 4-es iroda – lehet benyújtani a Hivatalos Közlöny
III. részében való megjelenésétől számított 10 munkanapon belül.

A beiratkozási iratcsomónak a következőket kell tartalmaznia:

- a) beiratkozási kérvény, az intézmény vezetőjének vagy a szervező
közintézménynek címezve;
- b) a személyazonosságát igazoló irat
másolata;
- c) a tanulmányokat, esetleg az állás betöltéséhez szükséges szak-
képesítést, továbbképzést igazoló oklevelek, iratok másolata;
- d) a munkakönyv és/vagy esetenként annak az iratnak a másolata,
amelyből kiderül a szolgálati idő, a szakmai gyakorlat;
- e) erkölcsi bizonyítvány vagy saját felelősségre tett nyilatkozat arról,
hogy a jelentkező nem büntetett előéletű;
- f) a háziorvos vagy más felhatalmazott egészségügyi intézmény által
kibocsátott, hat hónappal nem régebbi egészségügyi bizonylat, melyből
kiderül, hogy a jelentkező alkalmas a betöltendő állásra;
- g) önéletrajz.

A kért iratokat eredetiben is be kell mutatni. A versenyvizsgán való
részvételhez a jelentkezőknek meg kell felelniük a 2011. évi 286-os kor-
mányhatározat 3. cikkelyében előírtaknak.

Sajátos részvételi feltételek:

1. Az I. besorolású szakképzetlen munkás esetében:
  - szolgálati idő legkevesebb 3 év
  - általános iskolai végzettség
3. A II. besorolású szakképzett munkás esetén:
  - szolgálati idő legalább 5 év
  - általános iskolai végzettség
  - B kategóriás hajtási jogosítvány

A versenyvizsga három részből áll: dossziéválogatás (az iratkozás
lejártá után két napon belül); írásbeli vizsga (a polgármesteri hivatal
székhelyén, a Fő út 155. szám alatt, 2022. január 19-én 10 órakor); ál-
lásinterjú (január 20-án 12 órakor a hivatalban).

Az eredményt az állásinterjú után három napon belül kifüggesztik a
hivatal hirdetőtábláján.

A könyvészet jegyzékét a polgármesteri hivatalban függesztik ki.

Bővebb felvilágosítás a 0265/570-218-as telefonszámon, 127-es mel-
lékállomás.

Fülöp László Zsolt polgármester

A Carit-San Medical rendelőintézet ingyenes laboratóriumi vizsgálatra

várja az érdeklődőket

családorvosi, illetve szakorvosi küldőpapír alapján.

Még van keretösszegünk decemberre!

Telefonszámaink programálásért:

• (0730) 619 408

• (0265) 269 172

Aurel Filimon utca 15. szám

www.caritsanmed.ro

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GA-
RÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyé-
kolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel.
0745-379-638. (sz.-I)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német
REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (sz.-I)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű
ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temet-
kezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534.
(65326-I)

A TIMKO PÉKSÉG alkalmaz 3-as fokozatú BETEGNYUG-
DÍJASOKAT, SOFÓRT és ELADÓKAT üzleteibe. Érdeklődni a Bo-
doni utca 85. szám alatt vagy a 0756-128-310-es telefonszámon.
(66105-I)

EUROTRANS
alapítvány

RMSZ

2022-BEN MAGYARORSZÁGON VÁLASZTÁSOK LESZNEK.

Minden magyar állampolgár
szavazhat, aki regisztrált.

REGISZTRÁLJON ÉS SZAVAZZON!

☎ 0800-420-111
✉ info@eurotransalapitvany.ro
🌐 regisztracio.ro

Európa jövője a mi jövőnk!

Én olyan Európát akarok, amely

- tiszteli vallási identitásunkat, keresztény hagyományainkat
- intézkedésekkel támogatja nyelvünket, védi kulturális hagyatékunkat
- esélyegyenlőséget biztosít a nemzeti közösségeknek
- jövőt és boldogulást biztosít gyermekeink, családjaink számára
- támogatja vállalkozásainkat, gazdáinkat és fiataljainkat
- otthont jelent számunkra erdélyiként és európaiként

Olvassa el az Európai Néppárt képviselő-csoportjának javaslatait, és mondja el, Ön milyen Európát akar!

www.futureofeurope.eu

RMSZ

epp

FUEN

vinczelorant.eu

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Katherine Webb
Az angol lány

Anne Jacobs
A villa lányai

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

therezia®

A HELIANTUS PROD KFT.

előnyös áron kínálja eladásra magán- és jogi személyeknek szászrégeni gyümölcsraktarából (CFR utca 14. szám) a következőket:

- Golden D alma, 2 lej/kg
- piros alma, 1,8 lej/kg
- pasztörözött almalé 3 kg-os dobozban 9,65 lej + héra
- almalé, 2 kg/5,97 lej/doboz + héra, 0,5 literes 2,75 lej + héra
- almalé 3 literes zacskóban 7,34 lej + héra
- alma-cékla-muroklé 3 literes dobozban 10,5 lej + héra; 3 literes zacskóban 8,26 lej + héra, 2 literes műanyag palackban 6,89 lej + héra, 0,5 literes palackban 2,7 lej + héra.

Egyenesen a Szászrégen, Radnótfáji utca 9–11. szám alatti gyári raktárból szállítjuk ki. Bővebb felvilágosítás a 0744-477-659 vagy a 0740-309-611 telefonszámon.

Vasile Hangan mérnök,
a Heliantus Prod Kft. adminisztrátora